

Za pražskými netopýry DVD

č. DOT/54/12/010615/2016

Krátká zpráva

Slavnostní křest DVD na oslavách Dne zvířat v centrálním parku na Pankráci

ZO ČSOP Nyctalus
Jasmínová 2665, 106 00 Praha 10
zpracovala: ing. Dagmar Zieglerová

prosinec 2017

Úvod do problematiky

Všechny druhy netopýrů vyskytující se na území ČR jsou chráněny zákonem č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny. Podle vyhlášky č. 395/92 Sb. ve znění pozdějších předpisů jsou zařazeni do kategorií kriticky ohrožený nebo silně ohrožený druh.

Netopýři se od ostatních savců odlišují rozdílným způsobem života v průběhu roku, obývají úkryty často od sebe velmi vzdálené, jsou to noční tvorové žijící skrytým způsobem života. Mohou se bezpečně pohybovat i v absolutní tmě díky schopnosti orientovat se pomocí ozvěn vlastních ultrazvukových signálů, které člověk neslyší, tzv. echolokaci. Pomocí ultrazvukového detektoru je možné tyto zvuky převést do spektra slyšitelného pro člověka a je možné potom sledovat nejen loveckou aktivitu netopýrů, ale třeba i výlet z úkrytu. Hodně druhů netopýrů opouští úkryt před setměním a je možné je pozorovat zároveň i vizuálně. Jednoduchá obsluha ultrazvukového detektoru a relativně nízké pořizovací náklady předurčují tento přístroj i pro laické využití nejenom v organizacích zabývajících se ochranou přírody, ale i pro využití širokou veřejností.

V Praze bylo doposud zaznamenáno 18 druhů netopýrů, žijí zde synantropní druhy i vzácné lesní druhy, objevují se zde nové druhy (např. netopýr Saviův přímý nález vysíleného jedince v centru Prahy v zimě 2013). Praha i jako velkoměsto s historickou a moderní zástavbou nabízí netopýrům poměrně bohaté přírodní prostředí – nezastavěné plochy, parky, zahrady, lesíky, vodní plochy a významný krajinný prvek, řeku Vltavu. V Praze je kolem stovky zvláště chráněných území a parků, svým okrajem sem zasahuje Český kras.

O pražských netopýrech vyšly jednotlivé články v časopisech odborných (*Vespertilio* 12 (2008), 27–32: Nové nálezy netopýrů rodu *Pipistrellus* v Praze a okolí.; *Vespertilio* 17 (2014), 95–101: First record of *Hypsugo savii* in Prague and summary of winter records of *Pipistrellus nathusii* from Prague and close surroundings (Czech Republic)) nebo populárně naučných (např. *Krása našeho domova* 14/56 (2014), 4-6: Netopýři ve vafkách, *Krása našeho domova* 9/51 (2009), 2-3: Jak se budí netopýři; *Krása našeho domova* 11/53 (2011), 8: Létá vám v zimě po bytě netopýr? V roce 2009 byla vydána publikace *Natura Pragensis* 19 – Fauna netopýrů Prahy: přehled nálezů a poznámky k urbánním populacím netopýrů, v roce 2016 pak *Natura Pragensis* 23: Anděra, M.: Savci (Mammalia) Prahy. Jde o velmi podrobné, nicméně odborné neprodejné publikace, pro laika obtížně dostupné a „těžko stravitelné“.

Řešitelský tým

Autoři:

nahrávky netopýrů: Helena Jahelková, ČESON

texty: Helena Jahelková, Dagmar Zieglerová, Anna Bláhová, Markéta Sasínková

fotografie: Dagmar Zieglerová, Anna Bláhová, Helena Jahelková, Vlastimil Filler, Patrik Sláma, Zdena Hybnerová, Markéta Sasínková

nahrávky k poslechu: Zdena Hybnerová, Jiří Litoš

editace zvuku: studio Faust Records, Helena Jahelková, Jiří Litoš

programátorské práce: Jiří Švácha

grafické zpracování: Jiří Švácha, Dagmar Zieglerová

Lokalizace projektu

Praha

Metodika prováděných prací a dosažené výsledky

Autorské texty, odborné i obecné, autorské fotografie lokalit, netopýrů aj. , autorské ultrazvukové nahrávky, autorské čtení 2 pohádek byly zpracovány do počítačové aplikace.

Po schválení obsahu odborným garantem M. Vlašínem a schválení donátory bylo vylisováno 1200 DVD včetně obalu. 400 ks bylo předáno na ČSOP k zaslání základním organizacím. 400 ks rozesláno poštou do pražských škol, domů dětí a mládeže, pražským ekocentřům, odborům KČT oblast Praha, pobočkám Městské knihovny. 400 ks bude použito na ceny do soutěží, zasláno mimopražským spolupracujícím organizacím, jako dárek pro VIP, jako propagační předmět při osvětových akcích.

DVD bylo financováno z více zdrojů: 100 000 Kč z grantu Hlavního města Prahy, 10 000 Kč poskytla Nadace na ochranu zvířat, 29 000 Kč Český svaz ochránců přírody v rámci programu Ochrana biodiverzity, celkem 139 000 Kč.

DVD bylo slavnostně pokřtěno starostou MČ Praha 4 při oslavách Dne zvířat pořádaných Nadací na ochranu zvířat dne 4.10.2017 v centrálním parku na Pankráci.

Obsah DVD:

Obrazová exkurze do více než 30 vybraných míst v Praze, kde žijí netopýři

Obrázky a nahrávky hlasů 17 druhů netopýřů

Základní informace o životě netopýřů

První pomoc, když netopýř vletne do bytu

Dvě pohádky o netopýřech k poslechu

Návod na sledování netopýřů s ultrazvukovým detektorem

Nabídka programů ekocentra Nyctalus s živými zvířaty

Za pražskými netopýři

Obrazová exkurze do více než 30 vybraných míst, kde žijí netopýři

Obrázky a nahrávky hlasů 17 druhů netopýřů

Základní informace o životě netopýřů

První pomoc, když netopýř vletne do bytu

Dvě pohádky o netopýřech k poslechu

Návod na sledování netopýřů s ultrazvukovým detektorem

Nabídka programů ekocentra Nyctalus s živými zvířaty

Přínosem projektu

je zvýšení informovanosti o biotopech obývaných netopýry na území Prahy a nutnosti jejich ochrany, zapojení obyvatel do praktické ochrany netopýrů – s použitím ultrazvukového detektoru mohou sledovat netopýry ve svém okolí. Kromě silného zážitku ze sledování netopýrů mohou objevit pravděpodobné úkryty netopýrů a pomoci tak odborníkům při lokalizaci netopýřích úkrytů např. v doupných stromech, panelácích a lidských stavbách (včetně úkrytů ve vafkách). Dalším přínosem je nabídka zajímavé činnosti pro ochranářské organizace, skauty, přírodovědné kroužky, ekocentra, příměstské tábory, DDM apod., ale i pro rodiny s dětmi, a následné získání spolupracovníků pro monitoring prováděný odborníky. Vydané DVD najde své uplatnění při EVVO ve školských zařízeních.

Přílohy:

seznam příjemců DVD zaslaných poštou
DVD Za pražskými netopýry